

10 Чи компенсуватиме держава втрати озимих? Як швидко Україна поверне втрачені ринки зернових? Читайте в інтерв'ю з міністром Миколою ПРИСЯЖНЮКОМ

12 Овочі, на які аграрії робили ставку в 2011-му, цього року поступово втрачатимуть свої позиції, прогнозують експерти

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

СПЕЦІАЛЬНИЙ ВИПУСК

АГРО

ВІВТОРОК, 6 БЕРЕЗНЯ 2012 РОКУ

№4

ПРЯМА МОВА

МИКОЛА АЗАРОВ:

«Країна, яка виробляє стільки зерна, цукру, соняшнику, просто зобов'язана виробляти власну сільгосптехніку, добрива і гербіциди».

Прем'єр-міністр про потребу забезпечення агросектору власними матеріально-технічними ресурсами

Виробників і реалізаторів яєць попередили

ЦІНОУТВОРЕННЯ. Антимонопольний комітет України рекомендував 39 найбільшим птахофабрикам та основним торговельним мережам утриматися від встановлення економічно необґрунтованих оптово-відпускних і роздрібних цін на курячі яйця протягом березня-квітня 2012 року. Про результати розгляду рекомендацій компанії мають повідомити Комітет у десятиденний строк.

Відповідні вимоги висунуто до підприємств-виробників, що входять у групи «Авангард», «Овостар Юніон», «Інтер». А також до ТОВ «Фудмаркет», ТОВ «ЕКО», ТОВ «Метро Кеш енд Керрі — Україна», ПАТ «Фуршет», ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет», група компаній «Fozzy Group», ТОВ «ПАККО-Холдинг», ПП «Білла Україна», ТОВ «АТБ-маркет» та інших.

Обов'язкові для розгляду рекомендації спрямовані на забезпечення цінової стабільності на цьому ринку, зокрема напередодні Великодніх свят. Із початку року відбулося значне підвищення цін на курячі яйця, але, як показав здійснений Комітетом економічний аналіз, об'єктивних причин воно не має.

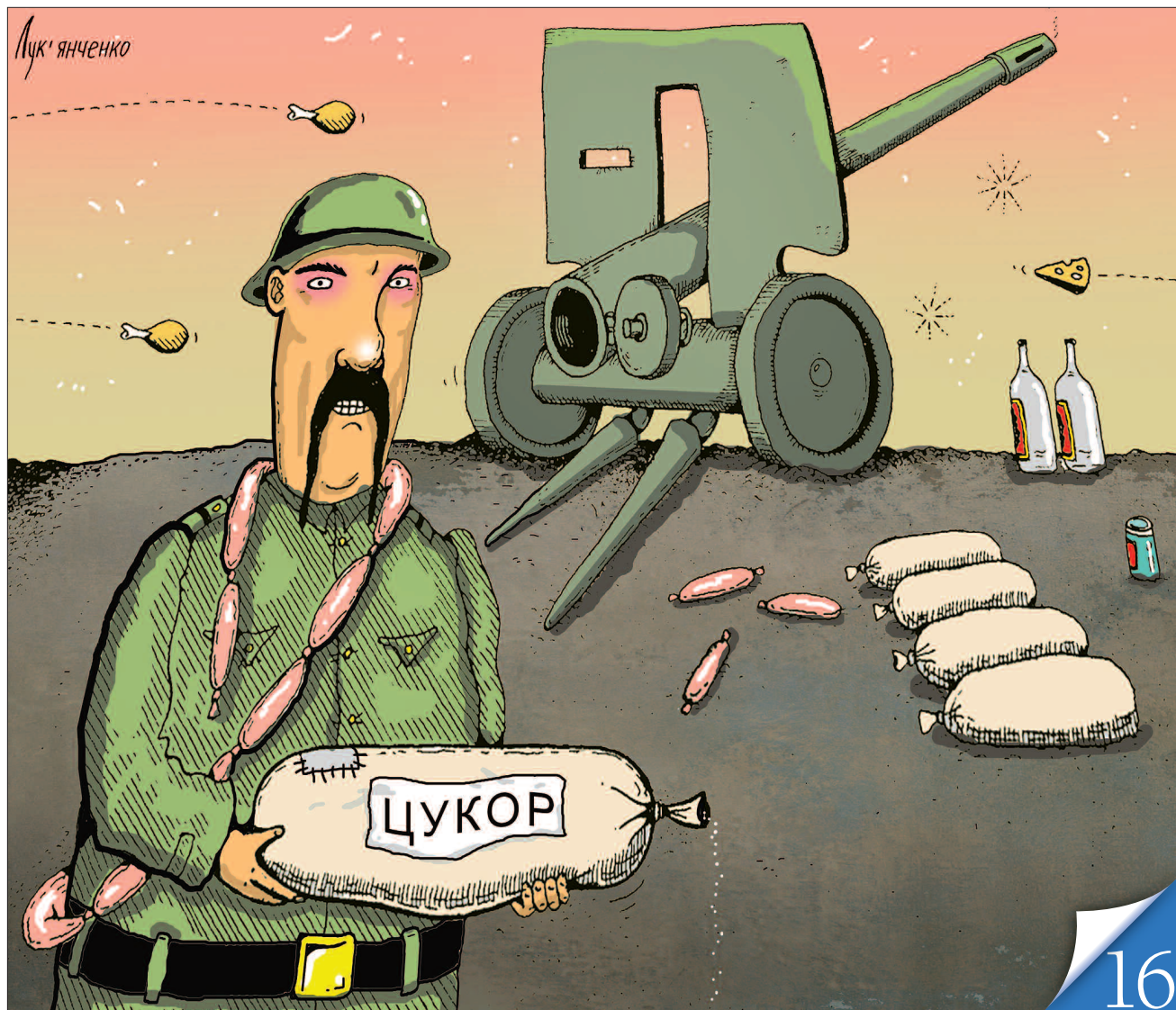
ЦИФРА

36

млрд грн

коштуватиме, за оцінками Мінагропроду, комплекс весняно-польових робіт українським аграріям

Продуктові війни: переможців не буде

СИТУАЦІЯ. Від російського «ембарго» на українські сири та бар'єрів на шляху імпорту білоруських м'ясопродуктів не виграє ніхто

За пай платять від 300 до понад 2000 гривень

ОРЕНДНІ ВІДНОСИНИ. Аграрії надавали перевагу натуральній платі і розраховувалися з власниками землі сільгосппродукцією та послугами

Загалом в Україні орендовано 17,256 млн га сільськогосподарських земель, за які нараховано плату 6,053 млрд грн. Натомість виплачено 6,034 млрд грн, з них 3,911 млрд — продукцією, 205,683 млн — послугами, інше — грошима, повідомляє Держзем-агентство. І хоч на папері орен-

дна плата виплачена у 99,7% випадків, селяни не завжди задоволені тим, що мають замість землі. Недарма під час нещодавнього засідання Ради регіонів Президент України Віктор Янукович звернув окрему увагу на незадовільний стан виплати селянам за оренду земельних паїв.

Якщо ж говорити про річну орендну плату за гектар, то в 2011 р. у середньому по Україні вона становила 350 грн. При цьому найбільш щедрими виявилися агропідприємства, які орендували землю на Черкащині — платили близько 686 грн/га, Полтавщині — 480 грн/га. Київська, Кіро-

воградська і Вінницька, Рівненська, Хмельницька, Херсонська області зійшлися на ціні 350-370 грн/га. Менш ніж 300 грн платять за землю аграрії АР Крим, Закарпаття, Івано-Франківщини, Луганщини, Чернігівщини.

Найбільш поширені терміни оренди — чотири-п'ять років,

на другому місці — шість-десять, на третьому — понад 10 років, і на останньому — один-три роки.

Більш докладно про те, як склалися орендні відносини в областях, дослідили власкори «УК».

11

З ПЕРШИХ ВУСТ

«Сьогодні Мінагропрод не передбачає якихось обмежень щодо експорту зернових»

**Міністр аграрної політики та продовольства
Микола ПРИСЯЖНЮК**

Минулий рік був важким для аграріїв. Початок 2012-го складається не краще. Аграріям доведеться пересівати 3–3,5 млн га зернових через втрату озимини. На ринку є надлишок зернових та овочів, адже торік сільгоспвиробники зібрали рекордні урожаї, які не змогли експортувати як належить. На додачу ще й Росспоживнагляд «підсобив», вилучивши з продажу на території Росії українські сири. Як наслідок — ціни на молоко різко пішли донизу. Як Мінагропрод розв'язуватиме всі ці проблеми, що накопичилися в агросекторі, — наша розмова з міністром аграрної політики та продовольства Миколою ПРИСЯЖНЮКОМ.

Як компенсують втрати?

Миколо Володимировичу, нещодавно пройшла інформація, що з держбюджету виділяють 20 млн грн на пересів озимини. У який спосіб розподілятимуть ці кошти: хто, як і коли зможе їх отримати?
— Ці кошти підуть насамперед на закупівлю насіння у Державний насінневий фонд України, але не для весняно-польових робіт, а осінньо-польових, під урожай 2013 року. Адже нині є ризик, що восени через втрату посівів озимих, зокрема насінницьких, та брак страхових насінневих фондів в учасників ринку виникне дефіцит насіння озимих пшениць (основної культури, що гарантує продовольчу безпеку країни).

А які ж заходи передбачатимуть для підтримки аграріїв у весняний період?

— Розуміючи, у якому складному становищі опинилися аграрії, уряд напрацьовує заходи, які мають хоча б частково компенсувати їхні втрати. Треба зауважити, що більші площі пересіву були хіба що у 2007 році — 7,5 млн га. Тепер очікуємо 3–3,5 млн га. Вони не катастрофічні, враховуючи попередній урожай і запаси, які є в державі, та всетаки значні. Загалом у цьому році плануємо мати у структурі посівів до 15,8 млн га зернових — ярих і озимих, що на рівні 2011 року.

Щодо заходів підтримки урядом аграріїв, то Прем'єр-міністр дав доручення Мінпаливенерго разом з Мінфіном знайти шляхи хоча б десятивідсоткового здешевлення 140 тис. тонн солярки і 60 тис. тонн бензину. Крім того, Микола Азаров порушив питання можливості здешевлення 250 тис. тонн аміачної селітри, щоб аграрії могли купувати її хоча б на 300–500 грн дешевше на тонні. Адже вона за рік подорожчала на внутрішньому ринку на 1000 грн. На жаль, сьогодні доводиться

ся констатувати, що внутрішній ринок, особливо аміачної селітри, — один із найдорожчих на пострадянському просторі. Її ціна — 3,3 тис. грн, проте ця сама продукція вітчизняного виробника йде на експорт на 20% дешевше. Як наслідок — наш виробник опиняється в нерівних конкурентних умовах наприклад із росіянами, де немає таких площ пересівів і де добрива дешевші. І це попри те, що ціни на агропродукцію не зростають. Вірогідно, працюватимемо і щодо пально-масляних матеріалів, і щодо добрив за торішньою схемою через Аграрний фонд і під форвардні контракти, хоч розглядається і звичайна «купівля — продаж».

Експерти прогнозують, що урожай-2012 буде значно менший, ніж у 2011-му. Чи не переглядатимуть плани експорту зернових? Які обсяги будуть вивезені за межі держави до кінця маркетингового року?

— Із 26 млн тонн зернових, запланованих до експорту, на сьогодні поставлено за кордон 12,7 млн. Тобто до 1 липня можемо спокійно експортувати ще 12–14 млн тонн. Та з огляду на технічні можливості залізничного транспорту, портів, перевалки — 2–2,5 млн тонн на місяць — зробити цього фізично не зможемо. Сьогодні Мінагропрод не прогнозує і не передбачає якихось обмежень щодо експорту зернових. Навпаки, міністерство ініціюватиме повернення норми ПДВ, яка діяла раніше, щоб можна було застимулювати експорт на майбутнє. Адже дивиться що вишло. Маючи рекордний урожай, ми не змогли експортувати зерно, бо були неконкурентоспроможні. На першому етапі було введено експортні мита, які не дали того ефекту, який прогнозував Мінфін. Потім було скасовано компенсацію ПДВ. Може, певною мірою бюджет ми і наповнили, але зовнішні ринки втратили.

Російська Федерація, яка теж зібрала великий урожай, використала цю ситуацію, простимулювавши експорт. Як наслідок — поставили на зовнішні ринки зерна навіть більше, ніж планувала, — 18,5 млн. Ще ніколи не було, щоб Росія за маркетинговий рік експортувала зерна більше, ніж Україна. До речі, сьогодні Прем'єр-міністр підтримує нашу ініціативу щодо перегляду норми ПДВ у Податковому кодексі.

Як швидко можна буде повернутися на втрачені ринки?

— Думаю, достатньо швидко. Адже маємо низку пріоритетів: менш ризиковану зону для виробництва зернових, продукцію, якої вимагає споживач (а це передовсім кукурудза, фуражний ячмінь, фуражна і продовольча пшениця), вигідніше території

альне розташування, ефективнішу і розгалуженішу транспортну систему.

Хто стукає, тому відчиняють

А як щодо «сирного» конфлікту з Росією — коли, за вашими відчуттями, він ущухне?

— Тривалий час я був оптимістом щодо залагодження цього конфлікту і хочу ним залишатись. Але ті висловлювання російської сторони, які прозвучали на адресу Прем'єр-міністра, міністра закордонних справ, інших політиків, нагтовхують мене на думку, що «сирний» конфлікт — швидше політичне питання, ніж технічне чи технологічне. Міністерство нині відстоює наших виробників на російському ринку, бо переконане в якості українського сиру. Ми надали Росспоживнагляду всі документи, технічні умови і регламенти, постійно контактуємо і доводимо, що наша продукція якісна. Натомість щодня чуємо у відповідь: «вивчаємо документацію». Сподіватимемося, що їхні фахівці таки прийдуть для інспектування наших заводів і експорт сиру у Росію буде розблокований.

Нещодавно в одному інтерв'ю я припустив, що вже 8 березня наш сир потрапить на столи росіян. Та очевидно, цього не станеться. Як ви знаєте, на сьогодні призупинено реалізацію на російському ринку та вилучено з продажу сири ще чотирьох українських виробників. Тож, поставлення в Росію нині паралізовано вже для семи підприємств. Можливо, це пов'язано з виборами в Росії або із захистом росіянами свого внутрішнього ринку від імпорту... Адже РФ обмежила ще й поставлення білоруського сиру на свій ринок, попри те, що ці країни входять до Митного союзу.

А чи не доцільніше було б у торгових конфліктах із нашою східною сусідкою вести перемовини не за технічними регламентами, а за правилами СОТ, членами якої є і Україна, і Росія?

— Росія ще не набула статусу повноцінного члена СОТ. Вона отримає його лише у липні. Зрозуміло: коли це станеться, ми зможемо діяти по-іншому, принаймні, звернутись у штаб-квартиру СОТ із цього питання. Звичайно, я сподіваюся, що нам не доведеться застосовувати цей механізм, бо вдасться розв'язати це питання значно раніше.

Від цієї війни вже постраждали виробники — зупиняється сирне виробництво. Скажіть, а чи є в Україні «запасні аеродроми», куди вона може продати свій сир? Що робить держава для просування українського аграрного продукту на зовнішні ринки?

— Майже 70% сиру ми постачали на ринок Російської Федерації, 30% — ще у 16 країн. Завоювати ринки, зокрема молочної продукції, не так легко, на це потрібні час і ресурси. Нині ми намагаємося домовитись із росіянами, бо не хочемо втрачати ринок і щоб це була чергова торговельна війна наших сусідських країн. Також напружуємо нові напрямки: відкриваємо для себе Китай, починаємо експортувати у Сінгапур, Марокко, Туреччину, Об'єднані

ДОСЬЄ «УК»

Микола ПРИСЯЖНЮК. Народився 13 січня 1960 року в с. Ксаверів на Житомирщині. Закінчив Донбаський гірничо-металургійний інститут, Національну академію державного управління при Президентові України (магістр державного управління, кандидат технічних наук). У жовтні 2002 р. призначений першим заступником голови Житомирської облдержадміністрації. У 2005 р. — голова правління та голова ради Національної асоціації виробників м'яса та м'ясопродуктів України. З листопада 2007 р. по березень 2010 р. — голова Комітету Верховної Ради з питань аграрної політики та земельних відносин, народний депутат України V–VI скликань. Із 2010 р. — міністр аграрної політики та продовольства.

Арабські Емірати, відновлюємо постачання у Лівію і Єгипет. Ринки є, звичайно, вони складні, але й перспективні. Для підвищення конкурентоспроможності українського продукту дедалі більше уваги приділяємо безпечності та якості харчових продуктів і сировини, у тому числі молочних. Зокрема, на 88 молокопереробних підприємствах запроваджено системи менеджменту безпеки і якості продукції, ще 14 — на стадії впровадження.

Відомо, що «конфлікт» позначився і на закупівельній ціні на молоко — ціни різко впали... — Маємо й таку проблему. За дорученням Миколи Азарова розробляємо механізми стабілізації закупівельної ціни на молоко, яке молокопереробні заводи приймають від населення.

І які варіанти розглядаються?
— Насамперед проведемо наради з переробниками, бо зниження цін є необґрунтованим. Потім Аграрний фонд, вірогідно, буде готовий вийти на ринок і купити надлишки сухого молока, щоб ціна не падала. І третій варіант — це дотація виробникові на літр молока.

Очікуючи інвесторів...

Як резюмувала нещодавно Українська аграрна конфедерація, торік в агросектор не лише не надійшли прямі іноземні інвестиції, а навіть відбувся їх відтік у розмірі \$25 млн, вкладених у попередні роки. Чому так сталося?

— Гроші мають властивість рухатись, інвестиції у тому числі. Ми не отримали тієї кількості іноземних інвестицій, яку хотіли, на що є як об'єктивні, так і суб'єктивні причини. Зокрема це і квотування, і мита, і скасування ПДВ. Є і помилки, і певні кроки, які могли призупинити інвестування. Водночас агросектор лишається привабливим для інвесторів, бо наші родючі ґрунти на старті дають хороший результат, і він більш рентабельний, ніж у сусідів.

То скільки ж зайшло торік іноземних інвестицій на наш ринок?

— За нашими даними, показник приросту іноземного капіталу в галузі зріс у сім разів порівняно з 2010 роком, і становив \$170 млн. Може ми й недоотримали \$25 млн, але інвестиції у нас зросли.

Нещодавно Мінфін ініціював підвищення цін на лікero-горілчану продукцію. Чи не призведе це до ще більшого поширення фальсифікату? Чим ви як міністр можете вплинути на цю ситуацію? Чи міністерство відстоюватиме лад у цій сфері і як саме?

— Підвищення цін на лікero-горілчані вироби завжди дискусійне. З одного боку, це чутливий ринок. З іншого — є загроза, що через монополію виробництва

спирту може виникати фальсифікат. Є побоювання і щодо загроз самовільного самогонваріння. Прем'єр-міністр дав доручення доопрацювати це питання. Ми свої зауваження і пропозиції надали. На нашу думку, сьогодні це підвищення цін не на часі. Щоквартальні підвищення акцизу згідно з інфляцією поки що забезпечують надходження, передбачені бюджетом від акцизних товарів.

Як відомо, Президент підписав нову програму приватизації до 2014 року, до якої увійшла і спиртова галузь. Чи не здається вам, що збиткова діяльність українських горілчанних заводів — штучний крок до їх приватизації за копійки? Скільки коштів, за вашими оцінками, можна буде отримати від продажу спиртзаводів? І чи не доцільніше було лишити їх у держвласності, поставивши управління галуззю ефективного менеджера? Адже в усьому світі виробництво спирту прибуткове...

— На сьогодні, як знаємо, горілчана галузь у нас уже приватизована і бачимо, що заводи, які виробляють горілку, є інноваційними, сучасними і конкурентними. Спиртова галузь — державна, і практика щодо державної монополії на спирт є у більшості країн світу. Але ми також бачимо, що тут треба зробити певні диференційовані кроки і нині немає потреби виробляти ту кількість спирту, яку виробляла наша держава до 1990 року. Тому Президент поставив завдання: перелаштувати галузь так, щоб на першому етапі виробництво спирту було під контролем держави, а заводи, не задіяні у виробництві спирту, приватизувати і переобладнати на виробництво біопалива. Враховуючи наші ресурси цукру і кукурудзи, можемо спокійно виробляти майже 5 млн тонн біопалива, тобто на 30% замінити імпорту світлих нафтопродуктів. Плюс це експортна продукція. Тому ми виступатимемо за приватизацію заводів, які виключені з виробництва спирту, але залишаються на балансі «Укрспирту».

Скільки можуть коштувати ці заводи?

— Думаю, недорого. Головне — знайти інвестора, готового переобладнати завод під виробництво біопалива.

Я правильно з ваших слів зрозуміла — спиртова галузь не може бути прибутковою...

— Чого ні? Вона і сьогодні не збиткова. ДП «Укрспирт» за 2011 рік отримало прибуток 92 млн грн. Повторюсь: не працюють лише ті заводи, які вилучені з виробництва спирту. Монополія апріорі не може бути збитковою, якщо це не передбачено законодавством.

**Галина ІЩЕНКО,
«Урядовий кур'єр»**

ОРЕНДНІ ВІДНОСИНИ

За пай платять від 300 до понад 2000 гривень

Чернігівщина: Дяка красна платою

Землі регіону, якщо говори- ти про лісостепову зону з чорноземами і поліську, — з бідними ґрунтами, дуже нерівно- цінні. Навіть два окремі рей- тинги роботи сільгоспідпри- емств щороку готуються. Що об'єднує аграріїв півдня і пів- ночі області, так це добросо- вісний розрахунок із селянами за орендовані паї.

Середній розмір орендної плати в області у 2011 році склав 3,6% від грошової вар- тості землі. Це на 0,5% біль- ше, ніж позаторік і на 0,2%, ніж у середньому по Україні, зауважив заступник голови облдержадміністрації Олек- сандр Шанойло.

«Після збільшення відсот- ка орендної плати за укладе- ними договорами ціна паю в середньому по області ста- новить 959 гривень. Є й такі підприємства-землекористу- вачі, які платять селянам за орендовану у них землю п'ять, шість і навіть вісім від- сотків. Це, зокрема, у Вар- винському районі — по 2077 грн на пай», — розповів чи- новник.

Як повідомили в головному управлінні агропромислового розвитку області, у 2011 році селянам-власникам виплаче- но 239,3 млн грн орендної плати, що на 36,3 млн грн більше, ніж позаторік.

Харківщина: Обійшлося без зволікань

Торік усі сільгоспідприєм- ства області повністю роз- рахувалися з власниками зе- мельних і майнових паїв за оренду. Як розповів власному кореспонденту «УК» голова Харківської облдержадміністрації Михайло Добкін, ця робо- та була завершена до 1 листо- пада 2011 р., і нині рівень роз- рахунків становить 98% з у- рахуванням того, що деякі влас- ники земельних і майнових паїв знаходяться за межами області чи країни і не можуть отримати належну їм плату.

«На Харківщині відсоткова ставка за оренду земельних і

майнових паїв нині 3%, тоді як у цілому по Україні — 3,4%. Ми поставили завдання вийти в середньому по області на 3,5%, — поділився планами Михайло Добкін. — Я думаю, якщо розрахунок за майнові та земельні паї буде своєчас- ним, то це абсолютно спра- ведлива сума і відповідає сьо- годнішній економічній ситуа- ції. Якщо перерахувати сьо- годні вартість оренди або як- що розраховуватися з людьми вирощеною продукцією, то це абсолютно реальна ціна за землею, не занижена і не зави- щена».

Оперативна інформація щодо укладення договорів оренди та плати за оренду земельних ділянок, земельних часток (паїв) за 2011 рік (станом на 10.02.2012)				
Адміністративно-територіальна одиниця	Плата за оренду земельних часток (паїв) у грошовому еквіваленті на один рік по формах орендної плати, тис. грн.	з них		Плата за 1 га на рік (грн)
		загальна сума виплат згідно з укладеними договорами	з них грошова натуральна (с/г продук- цією)	
1. АР Крим	182404,8	90250,8	85456,9	280,3
2. Вінницька	376930,9	65258,6	310092,1	369,4
3. Волинська	60358,5	3884,1	53465,4	330,2
4. Дніпропетровська	446319,5	111050,0	322628,3	338,8
5. Донецька	326885,7	187225,9	128112,7	336,3
6. Житомирська	126735,5	35332,5	89048,0	308,2
7. Закарпатська	4536,5	1329,8	2927,0	258,9
8. Запорізька	395063,8	186910,6	195422,2	326,3
9. Івано-Франківська	24158,1	4915,7	19242,4	296,4
10. Київська	278772,0	71063,5	202657,1	359,4
11. Кіровоградська	374126,6	127486,7	235586,9	353,5
12. Луганська	219487,0	62767,0	155655,0	269,8
13. Львівська	60719,6	16302,8	43919,5	306,4
14. Миколаївська	278611,5	195042,2	82835,8	299,7
15. Одеська	349019,1	64151,3	273795,8	297,9
16. Полтавська	524751,4	151473,0	356492,3	479,4
17. Рівненська	88121,6	31567,8	56128,0	364,7
18. Сумська	203071,6	37029,3	143129,1	301,7
19. Тернопільська	124920,0	24781,0	98934,0	284,4
20. Харківська	290807,0	114367,2	170342,9	311,4
21. Херсонська	252907,5	44124,1	191053,7	363,2
22. Хмельницька	252907,5	41882,1	192932,3	363,2
23. Черкаська	549721,3	192952,8	341774,2	686,1
24. Чернівецька	41492,2	2900,6	38591,6	337,9
25. Чернігівська	219567,8	71271,3	121169,1	294,6
26. м. Севастополь	599,1	599,1	0,0	855,9
27. м. Київ	0,0	0,0	0,0	0,0
Україна	6052996,0	1935919,9	3911392,2	350,8

За даними Держземагентства

Родюча українська земля всіх прогoduє: і орендарів, і власників

Запоріжжя: 3 пенсіонерами розраховуються у першу чергу

У минулому році власники земельних паїв та земель- них ділянок сільгосппризна- чення Запорізької області ук- лади 174 500 договорів орен- ди, з яких селяни-пенсіонери підписали 86 900 таких дого- ворів — майже 50% від їх за- гальної кількості.

На цей час сільгосптоваро- виробники області сплатили за рік власникам паїв 367,7

млн гривень орендної плати, або 93,08% від заплановано- го. При цьому селяни-пенсіо- нери отримали понад 160 млн гривень.

За інформацією прес-цен- тру Держземагентства у Запо- різькій області, в регіоні пере- важає натуральна форма оп- лати оренди, яка сягає 49,5% від загальної суми виплат, грошова форма оплати —

47,3 %. За решту землі розра- ховуються послугами.

Середній розмір орендної плати за гектар сільгоспугідь у Запорізькій області стано- вить 326,35 гривні. Загалом товаровиробники на умовах оренди використовують в ре- гіоні 1,21 млн га сільгоспу- гідь.

— Ми ретельно відстежує- мо ситуацію розрахунків орен-

дарів з власниками паїв, щоб вони були повними і вчасни- ми. При цьому особливу увагу приділяємо розрахункам із се- лянами-пенсіонерами, — ко- ментує ситуацію власкору «УК» заступник голови об- лдержадміністрації Олександр Дудка. — У цій царині область проблем не має. Принаймні жодної скарги на цю тему від жителів області не надходило.

Волинь: Прокурори підсобили!..

У регіоні укладено майже 80 тисяч договорів оренди землі із виробниками сіль- госппродукції на 183 тис. ге- ктарів. Середня вартість ріллі по області становила 11376 гривень, при цьому середня орендна плата — 331,6 гривні за гектар.

Аби забезпечити своєчасні розрахунки із тими, хто пере- дав своє найбільше багатство — землю — у тимчасове вико- ристання, керівництво вико- навчої влади області активно використовує метод батога і пряника. В ролі останнього у

складних випадках виступа- ють правоохоронні органи, які із орендарем розмовляють з дещо інших позицій, ніж пере- сичний селянин.

— Якщо у позаминулому році рівень розрахунків напри- кінці грудня 2010-го становив 82%, то на цей же період ми- нулого року він піднявся до 98,5 %, — розповів начальник головного управління Дер- жкомзему в області Василь Василенко. — Це один із кра- щих показників у державі.

Почали прискіпливіше ди- витися, кому і на скільки зда-

вати свою землю в оренду, і селяни. Тут, як і у будь-якому бізнесі, критерієм виступає бездоганна репутація того, хто хоче розширити свій посів- ний клин.

У Луцькому і Горохівському районах, наприклад, незапе- речний авторитет має Анато- лій Никонюк — директор ТзОВ «Городище». Очолюва- не ним підприємство постійно «приростає землями». Селя- ни, знаючи про стан виробни- чих справ товариства і поряд- ність цього керівника, самі просяться, аби їх разом із їхні-

ми наділами прийняли в това- риство. На сьогодні аграрій обробляє тисячі гектарів по- лів, має три тисячі поголів'я корів і отримує від них майже сто залізничних цистерн моло- ка. Не дивно, що із тими, хто дав можливість міцніти госпо- дарству, тут і розраховуються вчасно та достойно.

Всього ж на початок цього місяця сума нарахованої се- лянам області плати стано- вить 60,3 млн грн, що на 10% більше, ніж у 2010-му. Понад 59 млн грн із них селяни вже отримали.

Сумщина: Не дотягує до 3%

За словами заступника на- чальника головного управ- ління агропромислового роз- витку Сумської облдержадмі- ністрації Юрія Костюка, вчасна і повна оплата за оренду зе- мельних паїв була і залишаєть- ся в центрі уваги влади на міс- цях. Завдання чітке і конкретне — до березня стовідсотково розрахуватися з кожним селя- нином за кожен сотку. Порівня-

но із середньоукраїнським по- казником область виглядає до- волі впевнено — сьогодні має в запасі плюс 2%.

Зараз у регіоні завершують обмін земельних сертифікатів на держакти. Цим правом уже скористалися 99,9% селян. То- рік укладено майже 200 тисяч угод на право оренди 674 ти- сяч гектарів. Для повного роз- рахунку орендарі повинні

сплатити або ж розрахуватися збіжжям на загальну суму 203,3 млн грн, або 302 гривні за гектар. Як зазначає Юрій Борисович, це в середньому 2,73 % від оціночної вартості землі і трішки не «дотягує» до необхідних 3%. Причина все та ж — орендарі всіляко нама- гаються платити менше, вишукуючи різні аргументи. Однак поступово область виходить

на рекомендований відсоток, і нинішній рік стане першим, ко- ли селяни сповна одержувати- муть за свої наділи.

Як свідчить статистика, тре- тину коштів власники землі одержують грошима, решту — зерном різних культур. Не- порозуміння і тим паче проблем не зафіксовано — відносини складаються цілком цивілізо- вано і прогнозовано.

Полтавщина: «Найжирніші» виплати

Полтавська область ліди- рує в Україні за розра- хунками за паї. Про це пові- домили в головному управ- лінні агропромислового роз- витку Полтавської облдер- жадміністрації. «В області налічується 289 тисяч колиш- ніх членів КСП, із них 269 ти- сяч осіб уклали договори

оренди з нинішніми сільгосп- підприємствами. В 2011 році їм було нараховано орендної плати 565,8 млн грн, випла- чено — 605 млн грн, або 106,9% до належного. З цієї суми 267 млн грн сплачено готівкою і на 266,3 млн грн люди отримали зерна з ново- го врожаю. Сукупно це ста-

новило 201 тис. тонн, тобто кожен орендодавець отри- мав збіжжя по 747 кілогра- мів.

Окрім цього, власникам па- їв у рахунок оплати надано по- слуг на 12,6 млн грн, а також різної сільгосппродукції на 59 млн грн», — розповів началь- ник відділу головного управ-

ління агропромислового роз- витку Полтавської облдерж- адміністрації Іван Рева.

Він уточнив, що середній розмір земельного паю в сільгоспідприємствах По- лтавщини становить 3,73 гектара, за гектар паю тут торік заплатили 4,2% від вар- тості землі.

Борщовий набір у «термосі»

Олена ОСОБОВА, «Урядовий кур'єр»

ДОСЯГНЕННЯ. На Луганціні з'явилися перше сучасне овочесховище на 1200 тонн, яке побудувало за допомогою держпідтримки СТОВ «Мирна долина».

Зберегти великий урожай і забезпечити луганців якісною продукцією за доступними цінами протягом року — основна ідея регіональної Концепції розвитку овочівництва. Тож 4,140 млн бюджетних гривень, виділені області Кабміном за програмою створення нових робочих місць, передали СТОВ «Мирна долина». Господарство підпало під державну допомогу не випадково. Воно з давніх-давен спеціалізується на овочівництві, зернових і технічних культурах, розведенні великої рогатої худоби і свиней, використовує передові технології і значною мірою забезпечує луганців продовольством.

Напередодні Нового року, 28 грудня, овочесховище здано в експлуатацію. На його реконструкцію і зведення, крім державних, витрачено 1,5 млн грн коштів господарства, — розповідає директор СТОВ «Мирна долина» Ігор Анцупов. — Встановили там сучасні італійські компресори, німецькі повітряноохолоджувачі, впровадили найсучасніші технології. Наше сховище працює за принципом термоса. Це 12 повністю ізольованих камер, кожна з яких працює індивідуально, не залежно від заповнення інших, що дає змогу економити енергоресурси. Овочі зберігаються в євро контейнерах. Тепер є де зберігати вирощене.

Треба зазначити, що господарство вирощує понад десять найменувань овочів (перець «блонді», буряк «детройт», капуста «агрессор», кукурудза цукрова тощо) на площі 190 га. Зокрема 110 га, де вирощують капусту, моркву і перець, охоплені системою крапельного зрошення.

— На Луганціні, що є регіоном ризикованого землеробства через посушливі кліматичні умови, це один з найефективніших способів вирощування овочів, — зауважує Ігор Анцупов. — Він дає змогу підвищити врожайність овочів на 50–60%. Так, торік завдяки цьому зібрали з кожного гектара по майже 60 тонн капусти і цибулі, що неможливо за традиційного поливу. Та високий

Овочі з «Мірної долини» багатом до смаку

урожай зібрали не тільки ми, а й інші господарства в усій Україні. Перевиробництво зробило овочівників нерентабельними.

Як ви знаєте, чимало овочів залишилося у полі через наднизькі ціни на них: зібрати було дорожче, ніж продати. Так, лише ми залишили в полі 400 тонн цибулі. А що з нею робити, як людям вона не потрібна, свині її не їдять, а корови від неї плчуть? — намагається жартувати директор СТОВ «Мирна долина», якому аж ніяк не до сміху. І експортувати її не вміємо...

— Чи могла б тут якась підсобити держава? — запитують в аграрії.

— Щоб не було таких обвалів цін, незатребуаної продукції, треба знати обсяги споживання і виробувати відповідну кількість овочів, — відповідає він. — А також передбачити пільги на електроенергію, що використовується під час зберігання овочів. Адже вже сьогодні 1 кВт коштує 1,1 грн.

Цього року таких площ овочами не засівати, мемо, — ділиться планами Ігор Анцупов. — Ажже собівартість їх вирощування зростає, а рентабельність навпаки — впала. Сіятимемо більше кукурудзи, ячменю і зробимо ставку на виробництво молока, м'яса — свинини і яловичини, якими сьогодні вигідно займатися. Адже селянини не може працювати собі на збиток. Одвічна дилема: що для городянина добре (низькі ціни на овочі), що для аграрія — крах.

біжжі. У планах компанії — пошук і вихід на ринки далекого зарубіжжя. Досягнення описаних цілей виконуються шляхом диверсифікації асортименту пропонуваної продукції і постійного вдосконалення логістичних операцій, щоб якнайповніше задовольнити запити партнерів.

● **Комплекси місій компанії** характеризуються різноманітністю: економічної, наукової та соціальної. Втілюючи соціальне спрямування, компанія постійно виступає меценатом різних заходів і подій.

● **Наше головне завдання** — забезпечити сільгоспвиробників високоєфективними мінеральними добривами, що відповідають найсучаснішим світовим стандартам якості й екологічної безпеки. Інтереси наших партнерів і споживачів — для нас такий самий пріоритет, як і власні. Об'єднуючи наші зусилля, можемо розраховувати на появу збалансованого, органічного ринку, всі учасники якого зможуть працювати ефективно, послідовно досягаючи мети.

Пропонує:

- Добрива азотної групи
- Добрива фосфатної групи
- Калійні добрива
- Рідкі мінеральні добрива

Лояльні умови для співробітництва

01011, Україна, м. Київ, вул. Лескова, 1А, оф. 5
тел. +38 (044) 254 39 46, 254 44 82
office@eridan-group.net
www.eridan-group.net

ОГЛЯД РИНКУ

Урожай-2012: фаворити пастимуть задніх?

ПРОГНОЗ. Овочі, на які аграрії робили ставку в 2011-му, цього року поступово втрачатимуть свої позиції

Людмила ЛЯЦУК
для «Урядового кур'єра»

Перевиробництво і величезні збитки аграріїв через низькі ціни на овочі й картоплю впливатимуть на роботу плодово-овочевої галузі у майбутньому сезоні. Залишки продукції тиснуть на ринок, не дозволяючи сільгоспвиробникам компенсувати понесені в нинішньому сезоні втрати. А це приблизно 2,5–3 млрд грн, уточнив під час роботи четвертої міжнародної конференції «Картопля та овочі України-2012» автор проекту «АПК-Інформ: овочі і фрукти» Андрій Ярмач.

Багато виробили — мало заробили

Деякі гравці навіть можуть піти з ринку або ж переорієнтуються на іншу агропродукцію. Оскільки перевиробництво було не лише в Україні, а й у всьому світі, наша продукція програвала європейській за ціною, а головне — за якістю.

Тоді як вклядено було чимало (щоб виростити 1 га овочів, треба вкласти у 20–30 більше, ніж під час вирощування зернових і технічних культур), і при цьому переважно власних коштів.

Адже держпрограм за цим напрямком небагато, а кредитів під заставу врожаю овочівникам не дають, адже він швидко псується. Чи не єдина можливість вижити — налагодити збут продукції. Нині це майже 2 млн тонн неореалізованих овочів і картоплі. Передбачаючи похмуру настрій овочівників та бажання згорнути бізнес, уряд відрегулював обсягом взяти на себе частину витрат, а також компенсувати 50% вартості будівництва овоче- і картоплесховищ і повертати відсотки за кредитними на їх зведення.

За словами А.Ярмача, ціни падають надзвичайно швидко, і величезні ризики, і піку зниження досягнуть у квітні, коли почнеться масова утилізація надлишку продукції. Водночас він припустив, що деякі овочі старого врожаю продаватимуть і в наступному сезоні. Зокрема старою цибулею, яка була торішнім фаворитом, можуть торгувати до кінця літа 2012 року.

Загалом цінова ситуація на різні види овочів розвиватиметься по-різному. Ранні овочі будуть порівняно дешевими через надлишок торішньої продукції. Приміром, площі під капустою, що була фаворитом сезону і ціни на яку були вкрай низькими, скоротяться на 20%. Як наслідок, ціна виросте у 5–6 разів уже у квітні 2013 р. — до 3,5 грн/кг, прогнозує керівник проекту «АПК-Інформ: овочі і фрукти» Тетяна Гетьман.

Зменшаться і обсяги виробництва картоплі, якої торік було зібрано рекордні 21–22 млн тонн. Її стануть

Помита і розфасована продукція дорожча. Аби бути рентабельнішими, агровиробники опановують лінії для доопрацювання продукції

менше вирощувати насамперед у господарствах населення, переконані експерти, тоді як товарної картоплі побільшає (нині на ринку продається приблизно 2,5–2,7 млн тонн). Але низькі ціни на бульбу зберігатимуться ще найближчі 1,5 року.

— Ціна на картоплю у лінійні буде не вищою за 3 грн, — прогнозує президент Української асоціації виробників картоплі Сергій Рибалко. — Таких цін, як торік, — приблизно 10 грн/кг — на початку сезону не побачимо. Зростання цін заважатиме надлишок картоплі минулого врожаю.

Виробництво ранньої цибулі може бути нижче очікуваного, садитимуть менше через низьку торішню ціну. У грудні 2012 — січні 2013-го її ціна може зрости утричі.

«Прибутковість моркви і буряку, за виробництвом яких ми поїслали перше місце в Європі та друге у світі (відповідно), збільшиться, але занести сезон в актив її виробникам буде складно, — зазначає А.Ярмач. — Сьогодні це єдині культури, ціни на які можуть вирости до кінця сезону, бо високоякісної продукції дуже мало. Та у новому сезоні охочих садити їх буде не так багато, а тому суперранні овочі коштуватимуть у межах 3,5 грн.

Експорт потребує кооперації

Серед ринків, куди можна було б вигідно експортувати українську моркву, цибулю, картоплю, — країни Близького Сходу (що через природно-кліматичні умови не мають змоги вирощувати городнину самі). Та торік вітчизняній підприємства, які зважилися на це, програли європейським виробникам. По-пер-

ше, вони зіткнулися з урядом дорожнім фрахтом (\$59 за тону), а, по-друге, 30% продукції дорогою до місця призначення зіпсувалось.

— А все тому, що картопля була неякісна, і її забракували, — каже Тетяна Гетьман. — У місцевих компаній досить високі вимоги до якості агропродукції. Вона має бути принаймні відкалібрована, упакована, помита і мати рівну поверхню. За тону такої картоплі там правлять \$350. В Україні знайти такої якості продукцію вельми складно навіть у сезон перевиробництва.

«В Україні бракує ліній для доопрацювання продукції (мийка, сортування тощо), тому підготувати такий великий обсяг швидко жодне господарство, на жаль, не в змозі. Об'єднувати зусилля наші фермери не поспішають», — уточнила Т. Гетьман. При цьому експерт зазначила, що експортний напрям найближчим часом активно розвиватиметься, бо, як показав нинішній сезон, наш ринок замалий. Якщо сформулювати поставку 12,5 тис. тонн овочів, організувати контейнерні лінії, можна виграти \$50 на тонні, переконана Т.Гетьман. Та зробити це без кооперації аграріїв буде важко.

Андрій Ярмач теж радить аграріям об'єднуватися для експорту городини у країни Близького Сходу, як це роблять фермери на Заході, — починаючи з червня-липня і закінчуючи листопадом.

— Це той період, коли через надвисоку температуру — 50 градусів — на Близькому Сході нічого не росте. Ні Єгипет, ні жодна інша країна не перебиватиме поставання вітчизняної агропродукції, — зауважив він.

— Тим більше, цей період збігається зі збиранням

урожай в нас. Тож якщо є надлишок, його можна вдало продати.

За словами експерта, 12,5 тис. тонн — це справді великий обсяг, та якщо постачати, приміром, п'ять видів продукції, то цілком реальний. До того ж, 17 вересня цього року Саудівська Аравія повністю припиняє експорт плодовоовочевої продукції через економію водних ресурсів, що відкриває перед Україною нові можливості, повідомив він.

За словами А.Ярмача, істотних обсягів збуту на ринках країн пострадянського простору не варто очікувати. Вони для нас мізерні, щоб розв'язати проблему перевиробництва, констатував він.

Водночас Україна у 2010–2011 рр. зробила прорив у будівництві сховищ і тепер має значні переваги перед іншими країнами, бо може зберегти свою продукцію і виставити її на продаж тоді,

коли в інших її не буде або буде обмаль. Так, приміром, ми можемо експортувати на ці ринки цибулю у першій половині квітня — травні. До того ж, ці ринки не такі перебірливі, як на Сході. На них можна продавати немити продукцію, яку бажано транспортувати залізницею, а не автотранспортом, що позбавляє зайвих витрат.

На думку А.Ярмача, надлишок продукції можна було б віддавати країнам, що потребують продовольства за програмами ООН тощо. А натомість отримувати політичні бонуси, величезні можливості у тій чи тій країні в ведення бізнесу, ліцензії на розробку різних корисних копалин тощо, але на це треба мати ресурси.

Переходити на переробку

Урешті-решт один з аграріїв на конференції не витримав і вигукнув у зал:

«Східний ринок над нами знушається. Їхні ціни та вимоги щодо якості — це знущання. Чому б нам не піти в переробку, приміром, на крохмаль, який уже закуповуємо у голландців і використовуємо у великих обсягах у харчовій промисловості?».

Президент Української асоціації виробників картоплі Сергій Рибалко підтвердив, що в Україні вкрай низький рівень переробки. Так, приміром, картоплі переробляють у нашій країні лише 0,1% виробленого, тоді як у Німеччині — майже 40%, у США — 60–70%. Зокрема, на чисти йде 80 тис. тонн бульби, на крохмаль — 35 тис., картоплю фрі — 1 тис., на інші види переробки — 30 тис. тонн. Він також пояснив, що для виробництва крохмалю потрібні спеціальні сорти картоплі з високим вмістом крохмалю, а щоб виробити зі звичайної, потрібні великі

обсяги. І навіть за ціни 40 коп, яка нині склалася у Західній Україні, робити це не вигідно. Легше і дешевше згодувати її свиням, прибутки від продажу яких будуть більшими, ніж від крохмалю, констатував він.

Водночас, як повідомив експерт плодовоовочевих ринків УКАБ Ігор Стрельок, Україна заробляє приблизно \$16 млн на експорті чипсів.

Цього року українські виробники картопляних чипсів можуть нарастити переробку власної сировини і експорт чипсів до 12 тис. тонн, тоді як торік було 7 тис. тонн (це на 40% більше, ніж у 2009 р.). Натомість імпорту за цей час скоротився удвічі: з 7,8 тис. тонн до 4,5.

У тому, що в Україні найближчими роками не буде створено власного виробництва картоплі фрі, переконаний Андрій Ярмач. За його словами, головні перешкоди цього — малий внутрішній ринок і потреба експортувати понад 90% виробленої продукції для виходу на прибуток, а також заповнення ніші польськими та російськими виробниками.

До речі, останні буквально нещодавно інвестували у цей бізнес. Натомість експерт вбачає потенціал у збільшенні обсягів консервації на 10–15%, а також виробництві соків і сокових концентратів, замороженні продукції. Щодо іншого, то, за його словами, українські споживачі ще не готові до того, щоб купувати дорожчу продукцію, приміром, щипану картоплю у пакетах. Та цей сектор все одно поступово розвиватиметься. Упевнені експерти і в тому, що виробники товарної продукції, які інвестують нині у галузь, у майбутньому від цього лише виграють.

Потенціал для розвитку

Аналітики оцінюють загальну потребу інвестицій у зберігання, післязбиральну доробку та логістику плодовоовочевої продукції на найближчі десять років у понад 30 млрд гривень. За їхніми оцінками, щорічний обсяг ринку овочів і фруктів становить 22–23 млрд грн. Обсяг ринку лише ранніх овочів, включаючи продукцію з промислових теплиць, становить майже 300 тис. тонн, що в грошовому еквіваленті оцінюється у приблизно \$400 млн.

За інформацією гендиректора Українського клубу аграрного бізнесу Володимира Лапи, нині в активній стадії реалізації перебуває 10–15 проектів у плодовоовочевому секторі з обсягом виробництва від 5 тис. тонн.

Щорічний обсяг коштів, що спрямовуються в закладку і догляд за насадженнями фруктів і ягід, експерт Української аграрної конфедерації Денис Рубченко оцінює в 3 млрд

грн, у виробництво овочів — понад 12 млрд грн. За словами експерта УКАБ, зараз плодовоовочевий бізнес в Україні перебуває на етапі інтенсифікації та розвитку великотоварного виробництва. Він зазначив, що цей сектор АПК має потенціал збільшення продуктивності виробництва у півтора–три рази, істотного зростання обсягу ринку та розвитку експорту. Успіх у цьому бізнесі, на його думку, значною мірою залежатиме і від доступу виробників до капіталу і технологій, необхідних

для розвитку інфраструктури, післязбиральної доробки, логістики та маркетингу продукції.

На думку керівника аналітичного департаменту консалтингової агенції ААА Марії Колесник, попри великі обсяги уже побудованих овочесховищ, є потреба у їх збільшенні — у два-три рази. На її думку, плодовоовочівництво — це найсприятливіший напрям для інвестицій за умови гарантій Кабміну про невтручання у процес ціноутворення на фрукти та овочі.

**KUHN — СВІТОВИЙ ЛІДЕР
ЗА ОБСЯГАМИ ВИРОБНИЦТВА
ПРИЧІПНОЇ ТА НАВІСНОЇ
СІЛЬГОСПТЕХНІКИ!**

Група компаній KUHN заснована в 1828 р. В її складі зараз вісім заводів у Франції, США, Бразилії та Нідерландах.

KUHN є першим у світі за обсягами виробництва сільгосптехніки серед компаній, що спеціалізуються на причіпному та навісному обладнанні, а саме, плугів, ґрунтообробної техніки, сіялок зернових та точного висіву, розподілювачів мінеральних та розкидачів органіки, оприскувачів, подрібнювачів рослин та решток, сінозаточувальних техніки (дискових та барабаних косарок, косарок-плющилок, ворушилок, валкувачів), прес-підбирачів (рулонних з фіксованою та перемінною камерою, а також токових), силосорізків, техніки для ферм (видувачів соломи, змішувачів-роздавачів корму), техніки для догляду за садами, виноградниками та лісопарковим господарством.

KUHN-Україна, буд. 16, вул. Мечнікова, м. Київ, 01601, тел./факс (044) 2293875, тел. моб. (067) 2338276, (050) 3972953
www.kuhn.ua

ТВАРИНИЦТВО | РОСЛИНИЦТВО | КОМУНАЛЬНА ТЕХНІКА

be strong, be KUHN*

*будь сильним, будь з KUHN

ГРОШІ

«Як мінімум п'ять українських компаній вийдуть на Варшавську біржу»

**Виконавчий директор
представництва Варшавської
фондової біржі в Україні
Андрій ДУБЕЦЬКИЙ**

З огляду на те, що Варшавська фондова біржа (ВФБ) стала одним з основних майданчиків залучення капіталів вітчизняними аграрними компаніями у 2010-2011 роках, «УК» запитав у виконавчого директора представництва ВФБ в Україні Андрія ДУБЕЦЬКОГО про перспективи подальших виходів українських емітентів, а також особливості пошуку інвестицій на польському ринку.

УК Чи зберігається зацікавленість польських інвесторів до агробізнесу України і які компанії вже заявили про цьогорічний вихід на Варшавську біржу?

— Зважаючи, що потенціал аграрної України ще до кінця не використаний, значний інтерес до інвестування у цей сектор зберігається. І попри розмови, що нині впав попит і на цьому ринку застиг, це не зовсім так. Адже всі ми розуміємо: якщо на біржу вийде компанія з хорошими показниками і бізнес-стратегією з будь-якої галузі, то інвестори будуть зацікавлені інвестувати в неї.

Щодо можливих IPO протягом року, то я можу оприлюднювати інформацію лише про ті компанії, які публічно заявляли про намір розміщення. Якщо ж плани лише на стадії переговорів, то ця інформація є конфіденційною. Як ви розумієте, плани можуть змінюватися залежно від кон'юнктури ринку, стратегії компанії тощо. Про

своє бажання виходу на ВФБ заявляли такі компанії, як Агрополіс, B.I.G. Harvest Group (Beta-Agro-Invest), Сварог Груп, Т.В. Fruit (Яблуневий дар), ГалНафтогаз, Спорт лайф та інші.

Значну групу з них становлять саме аграрні компанії великого та середнього розміру. Ще чотири компанії торік відклали розміщення, три з них — аграрні. Це Укрзернопром (МСВ Agricole), Віойл, Валінон (Валарс). Насправді важко прогнозувати, коли і скільки компаній вийде на Варшавський майданчик. Це залежить як від самого ринку капіталу, так і від бізнес-потреб компанії. Саме коли інтереси інвесторів та емітентів сходяться в ціні та за умови виконання останніх умов допуску до обігу на біржових майданчиках — ми маємо нову компанію у лістингу. Нещодавно до України приїжджав президент ВФБ Л.Соболевський. За його оцінками, розміщення п'яти українських компаній на ВФБ (не обмежуючись аграрними) буде дуже гарним результатом для польського майданчика. Тож як мінімум п'ять українських компаній вийдуть на Варшавську біржу.

УК А скільки торік було виходів агрокомпаній на цей фондовий майданчик і які обсяги інвестицій їм вдалося залучити?

— За кінець 2010 р. — першу половину 2011 р. на ВФБ вийшло 9 нових компаній. Вони залучили

близько 300 млн євро. Три з них займаються саме аграрним бізнесом — це Агротон, KSG Agro та Агроліга. Їм вдалося залучити 66 млн євро.

УК А чому український агробізнес нині обирає саме ВФБ? У чому її переваги перед іншими майданчиками?

— По-перше, ВФБ розташована в єврозоні. Безпека та нижча вартість капіталу схиляють український бізнес до такого вибору. По-друге, близько 50% капіталу на цьому майданчику належить польському інвестору, що розуміється на українських реаліях і готовий іти на деякі ризики. По-третє, хоч як банально, але це вартість підготовки до IPO.

Останній фактор варто розглядати тільки у порівнянні з результатом лістингу. А це — ліквідність, рівень впізнаваності компанії, включення до біржових індексів, підтримка самого майданчика своїх емітентів. Саме завдяки регіональній стратегії, активному внутрішньому інвестору, стабільному і динамічному розвитку економіки Польщі ВФБ стала найпотужнішим майданчиком у Центральній та Східній Європі.

УК Скільки треба витратити компанії, щоб вийти на цю біржу?

Акції молочників через обмеження поставок сиру в Росії дешевшають

ДОСЬЄ «УК»

Андрій ДУБЕЦЬКИЙ. Народився 29 січня 1980 р. Закінчив ІМВ Національного університету ім. Тараса Шевченка зі ступенем магістра за спеціальністю «міжнародні валютно-фінансові відносини». Початковий досвід отримав у МЗС і Посольстві України в Японії (Токіо). З 2002 р. працював у РА DDB. З 2005 р. — у ЗАТ «Автомобільна компанія Ісузу, Україна». З липня 2008 р. — виконавчий директор Представництва Варшавської фондової біржі в Україні. Володіє українською, російською, англійською та японською мовами.

— У разі публічного розміщення на головному майданчику затрати становлять 4–6% залученого капіталу.

УК Які вимоги стоять перед компаніями для виходу на міжнародні фондові майданчики?

— Компаніям треба відповідати певним стандартам публічної компанії, щоб залучити інвесторів, присутніх на фондових майданчиках. Ці стандарти сформовані з однією метою — захистити інтереси інвесторів і забезпечити довіру до компанії-емітента. Основним документом, який готується для публічного розміщення, є проспект емісії, що затверджується державним регулятором. Кожна біржа, окрім вимог щодо проспекту емісії, формує додаткові критерії допуску до лістингу, в інтересах фондового ринку в цілому та залежно від типу майданчика. Зазвичай це

стосується мінімального обсягу акцій, що має бути запропонований ринку, капіталізації компанії та корпоративних стандартів, які мають бути впроваджені.

УК Які особливі вимоги ставить перед емітентами Варшавська біржа?

— До складу ВФБ входить головний майданчик — Main Market, де відбувається лише публічне розміщення, і альтернативний — New connect, що спеціально створений для малого і середнього бізнесу. До речі, на останньому нещодавно аграрна компанія «Агроліга» залучила 1 млн євро. Малі й середні агропідприємства теж мають значний потенціал для залучення інвестицій. На головному майданчику ВФБ встановила наступні вимоги (основні): мінімальна капіталізація — 15 млн євро і мінімальний free float (акції, які перебувають у вільному обігу) — 25% або 500 тис. акцій, вартістю не менш як 17 млн євро.

УК А що нині заважає українським компаніям виходити на біржі?

— Нічого. Просто компаніям треба бути готовими до змін, у першу чергу до прозорості ведення бізнесу. До того ж, українське законодавство робить неможливим лістинг на іноземних майданчиках для компаній-емітентів, зареєстрованих в Україні, а тому створення холдингової компанії у єврозоні є необхідним.

Галина ІЩЕНКО,
«Урядовий кур'єр»

Інвестиції в зоні турбулентності

ПЕРСПЕКТИВА. Українські агропідприємства відклали вихід на IPO на другу половину 2012 року

Олександр ОХОТА
для «Урядового кур'єра»

Якщо торік українські агропідприємства стали лідерами за кількістю виходів на біржу (на IPO і SPO вийшло одразу шість вітчизняних сільгоспідприємств, два з яких повторно), то цього року ситуація дещо змінилась. Близько десяти розміщень, перенесених з другої половини 2011 року на початок 2012 року, знову відкладені до кращих часів. Вони, за прогнозами експертів, можуть настати вже у другій половині 2012 року.

У пошуках тихої гавані

— Сьогодні світова економіка перебуває у зоні турбулентності, і будь-які біржові виходи навряд чи будуть вигідними, особливо у першій половині року, — зазначив виконавчий директор Міжнародного фонду Блейзера Олег Устенко. — Щодо привабливості українських агропідприємств для іноземних інвесторів, то вона зберігається, зважаючи на низку факторів. Серед них, зокрема, світова продовольча криза, українські ро-

дючі землі, сприятливий клімат, вигідне географічне розташування.

Інтерес є ще й через низький рівень ефективності агросектору, — додав аналітик. — Адже за таких умов навіть невеликі вкладення мо-

Сценарії виходу українських компаній на IPO багато в чому залежатимуть від того, як розвиватиметься ситуація навколо ринку землі в Україні.

жуть дати результат. Крім того, в Україні досить розвинута інфраструктура і дешева робоча сила, а це теж сприяє інвестиціям.

Водночас попри всі переваги інвестування в український агросектор є й чимало мінусів. За словами експерта, сьогодні інвестори бояться вкладати кошти в ризиковані проекти, хоч і дуже зацікавлені у них, бо є вільні кошти і треба, щоб вони працювали. Сьогодні альтернативними агроринками, конкурентними для України, є Росія, Казахстан, Китай, Центральна Європа і Бразилія. Інвестори шукають на цих ринках тихі гавані.

Так, приміром, торік в країні, що розвиваються, вкладено близько

\$300 млрд, зокрема в економіку України лише \$6 млрд. Що ж до інвестування у вітчизняний агросектор, то за останні три роки туди надійшло лише \$10 млрд. Це надзвичайно мала сума для аграрної України, яка могла б аб-

сорбувати значно більші кошти. Та й ці капітали зайшли не завдяки, а всупереч проблемам, які мають системний характер. Це і макроекономічні показники, і нестабільність правового поля, введення обмежень на вивезення зернових за кордон, корупція, невизначеність з ринком землі тощо.

Який меседж — такий і результат

Президент Українського клубу аграрного бізнесу Алекс Ліссітс вважає, що цього року на зовнішні ринки запозичень можуть вийти близько десяти українських аграрних компаній другого ешелону — розміром від 50 до 100 тис. га землі.

— Насправді сценарії виходу українських компаній на IPO багато в чому залежатимуть від того, як розвиватиметься ситуація навколо ринку землі в Україні, — переконаний він. — Відкриття ринку землі — дуже важливий меседж для інвесторів.

Алекс Ліссітс позитивно оцінює вихід українських емітентів на Варшавську фондову біржу у попередні два роки. Водночас, на його думку, доцільно відкривати для себе альтернативні майданчики, зокрема у Стокгольмі, Відні або Азії. Адже якщо подивитись на майданчик у Стокгольмі, то там вже є позитивний досвід, розміщені акції компаній із Росії. У Відні треба буде ще переконати інвесторів, насамперед австрійських і німецьких, що вони мають вкладати гроші в український агросектор. Це саме стосується й Азії. Адже на азійських майданчиках просто немає розуміння, що таке український агробізнес, наскільки він може бути маржинальним упродовж наступних двох-трьох років.

Що вирішальну роль на залучення зовнішніх запозичень у подальшому відіграватиме те, як буде сформовано ринок землі, підтвердили і банкіри. Оскільки юрособи, зокрема агрохолдинги не зможуть купувати

землю і навіть обсяги земель в оренді будуть обмеженими 100 тис. га, це значно знижує їхню капіталізацію, а отже, й привабливість.

— При виході на IPO капіталізація компаній буде зменшена, бо розпоряджатися землею буде неможливо, — підсумував заступник голови правління Райффайзен банк Аваль Віктор Горбачов.

Крім того, похитнути довіру іноземних інвесторів до України може й те, що внаслідок обмеженості земельного фонду, яке планується законопроектом «Про ринок земель», близько 900 агропідприємств (середніх і великих) не зможуть здійснювати свою діяльність і будуть змушені призупинитися. За цього сценарію подій агробізнес не поверне 3 млрд грн кредитів українським банкам і до \$1 млрд — міжнародним фінансовим інституціям, прогнозував президент Української аграрної конфедерації та голова Ради підприємців при Кабміні Леонід Козаченко. Зрозуміло, якщо втрачатимуть інвестори, які вкладали в українські аграрні публічні компанії, то обов'язково буде зроблено заяву, що Україна — це країна, яка є зоною суцільного інвестиційного ризику. А тоді про інвестиції та довіру інвесторів говорити вже не доведеться.

ЗЕМЕЛЬНА РЕФОРМА

У боротьбі проти виняткового права

НОРМОТВОРЧІСТЬ. Майбутній Державний земельний банк може стати оплотом монополізму

Олег ГРОМОВ,
«Урядовий кур'єр»

Як повідомив голова Держземагентства Сергій Тимченко, до 1 червня 2012 року в Україні має запрацювати Державний земельний банк (ДЗБ), який видаватиме кредити під 8% річних малому та середньому бізнесу для придбання земель сільгосппризначення, а також безвідсоткові позики на проекти, в яких зацікавлена держава.

Також майбутньому банку нібито надаватиметься виняткове право заставоутримувача земель і здійснювача операцій із купівлі-продажу ділянок. На базі якої установи буде сформовано такий банк? Чи стане він окремою структурою? Як фінансуватиметься? І взагалі, чи потрібна така установа? — ми запитали у експертів.

Як зазначив кореспонденту «УК» заступник голови Держземагентства Микола Каложний, відповіді на ці запитання сьогодні однозначно неможливі. Але ця установа точно не буде монополістом на ринку, переконаний він. Треба сказати, що високопосадовець був доволі небагатослівним і запропонував просто троху зачекати.

На протипагу своєму колезі президент асоціації «Земельна спілка Украї-

ни» Андрій Кошиль розповів набагато більше. «Зараз ходять чутки, що Державний земельний банк буде сформовано на базі націоналізованого банку «Київ». Не відомо, за рахунок яких коштів він існуватиме. Малоймовірно, що за бюджетні, — державний кошторис цього просто не витримає. Пропонувалося, що до статутного фонду майбутнього банку увійдуть землі державної і комунальної власності, але це призведе до суперечки з чинним законодавством», — заявив він.

А. Кошиль також вважає, що окремого закону «під» створення такого банку, як пропонував голова профільного парламентського комітету Григорій Калетник, ухвалювати не будуть. Цьому банку буде, як і раніше, приділено увагу в неухваленому досі законопроекті «Про ринок земель», куди уже внесено багато поправок.

Де брати гроші?

Чи не найпершою піддала гострій критиці законопроект «Про ринок земель» та норми щодо створення земельної фінустанови голова представництва Міжнародної фінансової корпорації в Україні Олена Волощина. Свого часу вона заявила, що такий банк не бу-

де ефективним. «Якщо така установа є банком, то вона має бути капіталізованою. Але звідки держава візьме гроші на фінансування ще однієї фінустанови, не відомо. І зовсім незрозуміло, як ДЗБ залучатиме кошти», — констатувала вона.

О. Волощина порадила керівництву держави не створювати «велосипед», а сприяти банківському сектору у фінансуванні агропромислового комплексу України.

Про незрозумілість способу залучення коштів ДЗБ також наголошує і голова Ради Нацбанку Петро Порошенко. «Єдиним джерелом залучення необхідних ресурсів у цю устанovu може стати лише рефінансування Нацбанку, тобто нічим не забезпечена кредитна емісія національної грошової одиниці», — констатує він.

П. Порошенко досить негативно відноситься до «ексклюзивності» і широким прав такої установи. На його думку, це сприятиме розширенню можливості державним посадовим особам «тихесенько» реалізовувати свої корупційні схеми. А саме, як вважає знаний банкір і політик, землю може бути розкуплено за безцінь у селян і метою такої афери стане подальша її спекуляція на світових ринках.

Крок до корупції

А от президент Асоціації «Український клуб аграрного бізнесу» Алекс Ліссіт-са слушно зауважив, що чимало підприємств з державною часткою власності, — це, зокрема, Аграрний фонд, лізингові компанії — практично не працюють, приміром, із тими ж фермерами. «Така доля може спіткати і Земельний банк», — припустив він.

Функції цього банку з великим успіхом могли б виконувати вже існуючі інституції і комерційні фінустанови. Навіть небанківські експерти не розуміють, як ця структура залучатиме кошти, насамперед, міжнародних установ. Адже за законом землю не можна надавати в заставу іноземним компаніям, бо у разі несплати вони можуть вимагати її у власність.

Щодо чималої кількості успішних агрокомпаній, то їм від існування такої установи, як кажуть, ані холодно, ані спекотно. Адже більшість з них уже давно вийшли на IPO і залучили сотні мільйонів євро іноземних інвестицій шляхом розміщення на біржах своїх цінних паперів.

А от гендиректор ТОВ СП «Нібулон», Герой України Олексій Вадатурський упевнений, що такий банк відбере можливість у

територіальних громад розпоряджатися землями, переданими їм у власність і користування. Місцева влада просто не зможе наповнювати бюджет за рахунок супутніх доходів від продажу земель або здавання їх в оренду.

Звісно, насторожує і так зване привілейоване становище ДЗБ, яке намагаються надати йому народні обранці. Так, на цю єдину установу не поширюватимуться обмеження щодо кількості землі у власності, тоді як для всіх учасників ринку вони становлять 100 тис. га по країні.

Тобто акумулюючи за мінімальними цінами великі масиви землі, банк може робити з ними все що завгодно — аж до приватизації на користь окремих бізнесменів.

Утім, слід додати, що створення ДЗБ, хоч як це дивно, суперечить законодавству України. Так, процедура формування такої установи має регулюватися актами про банки та банківську діяльність, і аж ніяк не законом «Про ринок земель».

Україна — не перша держава серед колишніх пострадянських республік, що йде шляхом створення такого банку. Свого часу така установа з'явилася у Латвії, і наші експерти дуже ретельно вивчали її досвід. Та

після вступу Латвії до ЄС останній зажадав закриття такого спеціального банку, що і було зроблено. Тож якщо ми йдемо в Європу, створення ДЗБ буде просто марною тратою грошей.

Та, за словами А. Кошиля, державні земельні фінустанови діють у багатьох країнах світу і Європи. «Вони управляють державними землями. Наприклад, цікавим є досвід іспанської провінції Каталонія, де такий банк. виступає посередником між власниками землі та користувачами і самостійно шукає орендарів шляхом проведення аукціонів, оформлює документацію, займається державною реєстрацією. Діяльність цього органу оцінюють дуже позитивно, бо він допомагає державі і власникам землі захищати свої інтереси», — стверджує він.

Як буде в Україні, поки що сказати складно. На думку А. Кошиля, заяви про початок роботи банку вже з 1 червня цього року не справдяться через відхилення законопроекту «Про ринок земель». Щодо майбутньої долі останнього, то про нього забудуть до кінця парламентських виборів. За такого сценарію ДЗБ не буде створений до кінця 2012 р., а мораторій триватиме і після 1 січня 2013 року, припустив він.

Обмеження площ як камінь спотикання

ДОСЛІДЖЕННЯ. Що не влаштовує аграріїв у законопроекті «Про ринок земель» та яких змін він зазнає у процесі доопрацювання, дослідив «УК»

Олекса ЛУЖНИЙ
для «Урядового кур'єра»

Критика законопроекту «Про ринок земель», якого парламент України дивом не ухвалив, триває. Цікаво, що на різних етапах підготовки варіантів цього документа (а їх було чимало) великі виробники сільгосппродукції і фермери поводитися доволі мляво, ніби це їх і не стосується.

Коли ж, за словами експерта з питань земельного права Віктора Кобилянського, автори документа запропонували позбавити можливості купувати землі сільгосппризначення юросіб, а також передбачили обмеження орендованої площі, почалося масове невдоволення агроеліти. Законодавці вирішили обмежити площу оренди землі 5,5 тис. га на території одного району та 100 тис. га по всій країні.

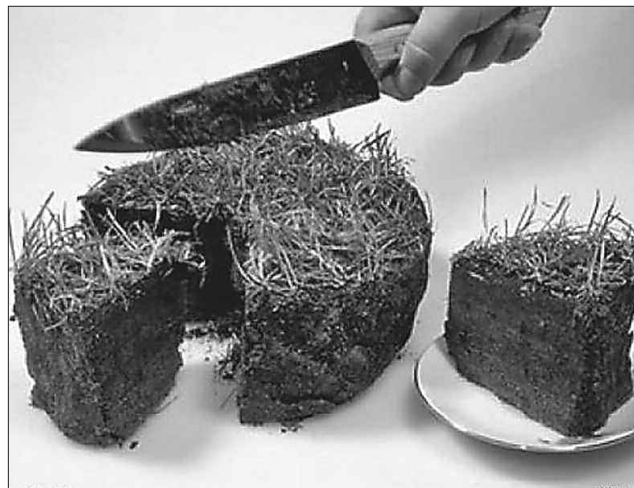
На користь одним, за рахунок інших

Автори законопроекту вважають, що таке обмеження сприятиме подальшому розвитку фермерських господарств і підтримці сільського населен-

ня. Фермерські господарства з цим не згодні, однак найбільше такі обмеження вдарять по великих агрохолдингах.

«За нашими попередніми оцінками, майже 900 суб'єктів господарювання потрапляють у ситуацію, коли не зможуть юридично здійснювати свою діяльність і будуть змушені припинитися. Як наслідок, іноземним фінустановам не буде повернуто не менш як \$1 млрд, а вітчизняним банкам — 3 млрд грн», — зазначає президент Української аграрної конфедерації Леонід Козаченко.

Аналітики вважають, що набуття чинності закону майже призупинить роботу цукрової та молочної галузей і завдасть серйозної шкоди зерновому господарству. Це підтверджують і керівники підприємств та об'єднань. Приміром, цукрова галузь, яка останніми роками переживала серйозні проблеми і масове закриття підприємств, лише нещодавно почала вставати з колін. Так, було повернуто до життя Гайсинський завод. Друге дихання відкрилось і в інших підприємств. Але, як зазначає голова асоціації «Укрцукор» Микола Ярчук, норма щодо обмеження землі в оренді, яка прописана у

Землю планують «нарізати» по 100 тис. га у руки

законопроекті, порушує питання щодо виживання цукрових підприємств.

Підтвердив це й один із керівників цукрових заводів, який має в оренді 138 тис. га землі, де вирощують цукрові буряки. За його словами, навколо цукрового заводу треба мати площі посівів 15–16 тис. га. Якщо ж враховувати сівозмін, то знадобиться 50–60 тис. га за 50 км від заводу, тобто у двох–трьох районах. Якщо буде прийнята норма щодо обмеження оренди по районах і по Україні, то доведеться переукладати угоди та наново вибудовувати уже роками налагод-

жені стосунки із власниками паїв, а також відмовитись від 38 тис. га землі, тобто зменшити виробництво. Та чи це логічно?

За словами голови правління «Української молочної компанії» Сергія Бикова, підраховано, що на утримання однієї корови треба до 1,7 га землі. «У нас у компанії налічується понад 3,7 тис. корів, тобто потрібно 10 тис. га землі у районі і, як видно, ми не вписуємося за нормами законопроекту. Фермери ж сьогодні використовують до 25% землі, а виробляють лише 1% молочної продукції. Решту — великі виробниц-

тва і населення. Як можна підтримувати фермерство і одночасно «топити» потужне агровиробництво?» — обурюється він.

Саудівська Аравія як приклад і здивування банкірів

На цей закид виробників в авторів законопроекту є відповідь, однак вельми цікава. Так, голова Комітету Верховної Ради з питань аграрної політики та земельних відносин Григорій Калетник пропонує виробникам сільгосппродукції змінити підходи до ведення бізнесу. Він посилається на досвід країн Близького Сходу і констатує, що ніде не прописано, що корова повинна харчуватися лише з власної землі. «Приміром, ми були свого часу в Саудівській Аравії, де 95% земель займає пустеля. Там годують тварин завезеними кормами», — підсумовує він.

Ця думка народного депутата щодо Саудівської Аравії вельми дивна, якщо не сказати більше, адже там взагалі такого поняття, як пасовища, немає, трава у природних умовах майже не росте. Як можна по-

рівнювати цю країну з Україною?!

Банкірів турбує неможливість оформлення землі як предмета застави для юридичних осіб. Так, у подальшому під час виходу агрохолдингів на IPO капіталізацію цих компаній буде зменшено, адже вони не зможуть розпоряджатися землею. За словами заступника голови правління Райффайзен Банк Аваль Олександра Іванченка, комерційні банки не зможуть надавати великі обсяги кредитування агровиробникам, адже за законопроектом виключне право надання позик під заставу землі належатиме Державному земельному банку, та й робота з фізособами більш ризикована.

Втім, державні службовці й народні депутати все-таки прислухаються до голосу агроеліти. Так, за заявою заступника міністра аграрної політики та продовольства Олександра Сеня, відомство пропонує обмежити площу оренди сільгоспземлі до 35% всієї площі району. Однак, упевнені експерти, зміни до законопроекту «Про ринок земель» будуть, імовірно, косметичними і докорінно не змінять стратегії розвитку цього важливого ринку.

ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ

«В Україні прагнуть знищити вітчизняне комбайнобудування»

Голова товариств
НВП «БілоцерківМАЗ»
та НВП «Херсонський
машинобудівний завод»
Олександр ОЛІЙНИК

За оцінками фахівців, сільгосптехніка в аграрній Україні зношена на 70–80%, особливо в катастрофічному стані перебувають зернозбиральні машини. Зважаючи на плани держави щодо збільшення виробництва зернових до 2020 року до 80 млн тонн, Україна мала б наростити й обсяги власного сільгоспмашинобудування, особливо комбайнового. Проте, як нині розвивається комбайнобудування, та про перспективи його розвитку — наша розмова з головою товариств НВП «БілоцерківМАЗ» та НВП «Херсонський машинобудівний завод» Олександром ОЛІЙНИКОМ.

УК Олександр Анатолійовичу, яка нині ситуація з розвитком комбайнобудування в Україні?

— Я, як промисловець, який займається виробництвом складної сільгосптехніки, стверджую, що в Україні прагнуть повністю знищити вітчизняне комбайнобудування. Хто? Імпортоорієнтована фінансова група, що спеціалізується на ввезенні імпоротної сільгосптехніки, яка намагається поглинути наше підприємство. Зрозуміло, зробити це без владної підтримки було б важко. Тому вони підключили до цього процесу очільників Херсонщини, Міннагропроду, народних депутатів, суди.

Їхні атаки поки що вдалось відбити завдяки підтримці Херсонмашу народними депутатами й відразу трьома (!) колишніми Президентами України, які вже двічі писали листи нинішньому главі держави Віктору Януковичу, щоб він розібрався в ситуації навколо заводу. Такого в історії України ще не було.

Варто зазначити, що і першого, і другого разу реакція Президента була миттєва — він дав доручення Прем'єр-міністру Миколі Азарову та Генпрокурору Віктору Пшонці перешкодити незаконному поглинанню єдиного в Україні комбайнобудівного підприємства. Інша річ, що головою комісії двічі ставав міністр аграрної політики і продовольства, який не міг і не може об'єктивно оцінювати ситуацію навколо ХМЗ хоча б тому, що має «кумівські» стосунки з керівниками цієї групи. Водночас сподіваюся, що в подальшому при прийнятті рішень чиновниками переважатимуть державний інтерес і життєва мудрість, якими керувалися Президент і Прем'єр-міністр, даючи доручення підтримати вітчизняне сільгоспмашинобудування.

УК Ця група хоче поглинути підприємство, щоб на базі ХМЗ збирати іноземні комбайни?

— Ні, підприємству пропонують повторити долю колишніх містоутворюючих підприємств Херсонщини — напівприватного заводу чи бавовняного комбінату. Їх у різний час купили «інвестори» і зробили все можливе, щоб виробництво померло. А країна почала закуповувати продукцію за кордоном. Така справжня мета рейдерської атаки на ХМЗ. Так потихеньку можна «продати» і всю Україну. Насправді всі західні компанії бажають лише реалізувати техніку на нашому ринку, а не створювати тут своє виробництво. Бо привезти готове і продати тут дешевше, ніж виробити. Треба вкласти в заводські лінії, сплачувати податки, зарплати... Лише торік ХМЗ сплатив 12 млн грн податків у бюджеті різних рівнів, на заводі працювало 700 чоловік із середньою зарплатою близько 3,5 тис. грн.

УК Херсонмаш уже відновив роботу?

— Так, у лютому, після тримісячного простою. Вже в десятих числах березня завод запрацює на повну потужність.

УК Які виробничі плани на цей рік?

— Виробити як мінімум 150–200 комбайнів і реалізувати їх, насамперед,

на внутрішньому ринку. Очевидно, що державних програм із закупівлі 400–500 українських комбайнів, як обіцяло торік Міннагропрод, не буде. Та й події навколо заводу такі, що очевидно: минулорічні плани щодо 300 комбайнів доведеться відкласти до кращих часів. Водночас ми покладаємо певні надії на російський ринок, де теж є значна потреба в комбайнах і куди плануємо зйти вже восени під час виставки «Золота осінь».

УК Скільки заявок сьогодні є в портфелі замовлень заводу на новий херсонський комбайн — «Скіф-230»?

— Уже маємо 20 заявок, і всі вони зроблені на початку року, за прямими угодами. Крім того, за інформацією представників НАК «Укграгролізінг», аграрії готові купувати «Скіфи» у лізинг. Тож ми дуже оптимістично дивимось на розвиток і подальше відновлення позиції на ринку комбайнобудування. Зараз розробляємо програму на рік, формуємо бюджет, ведемо переговори з Державною продовольчо-зерною корпорацією України, щоб вони повернули нам борг — 34 млн грн за поставлені минулого року комбайни. Останні, до речі, показали кращі результати, ніж

західні аналоги. Взагалі ми подали на ДПЗКУ в суд, але зважаючи на переговори, засідання суду, яке мало відбутись днями, перенесли.

УК Я чула, що ви навіть переїжджаєте в Херсон для більш агресивного виходу на ринок?

— Так. Нам треба швидше і активніше виходити на ринок, зважаючи, що держпрограми для підтримки вітчизняних сільгоспвиробників не буде. Тож треба буде більше зусиль витратити на розробку якихось лояльних програм для аграріїв, просування нашого нового комбайна «Скіф-230» на ринок, доведення до широких мас, що він не поступається кращим західним аналогам і, як мінімум, серйозно перевершує російські і гомельські. Досвід завоювання ринку й доведення якості і надійності продукту вже маємо. Отримали його під час просування на зовнішні ринки ґрунтообробної техніки БілоцерківМАЗ, яка сертифікована в ЄС і успішно продається в Росії, Польщі, Румунії, Болгарії, Чехії тощо. Тож у нас ще все попереду. Ми вже довели, що українські комбайни кращі за гомельські і російські. Якщо, звичайно, не заважатимуть працювати, то доведемо, що наші люди можуть виготовляти техніку європейської якості.

УК Чи розглядаєте можливість розширення номенклатури техніки на Херсонмаші? Якими новинками порадуєте аграріїв цього року?

— Так, нині проробляємо можливість виробництва на ХМЗ ще й поливних систем і посівних комплексів. Щодо новинки, то їх чимало в БілоцерківМАЗ. Щодо ХМЗ, то новинка вже те, що ми, як і обіцяли, запустили промислове виробництво «Скіф-230».

Галина РАДІОНОВА
для «Урядового кур'єра»

Новий херсонський комбайн — «Скіф-230» під час жнив-2011 довів, що він кращий за гомельські і російські аналоги

Фото з архіву ХМЗ

Продуктові війни: переможців не буде

Василь ТУГЛУК,
«Урядовий кур'єр»

Інформаційна насиченість, яка відображає поглиблення «дружніх» відносин у трикутнику Москва–Мінськ–Київ, можливо, й тішить окремих політиків та бізнесменів, проте в пересічних громадян викликає лише обурення. Майже одночасно з'явилися повідомлення про те, що Росія та Казахстан, які входять до Митного союзу, мають намір не допустити на свої ринки український цукор, а офіційний Київ вустами керівника Держветфітослужби України Івана Бісюка сповістив білоруську сторону про тимчасову заборону на ввезення в нашу країну м'ясо-молочних продуктів.

Прибуток понад усе

Щодо українського цукру, то тут більш-менш усе зрозуміло. Минулого року Росія, вперше за 12 років, відновила експорт цього продукту власного виробництва в Киргизію та Таджикистан. Передусім завдяки рекордним урожкам і збільшенню виробництва цукру до рівня 4,5 млн тонн. І хоча цього явно замало для забезпечення внутрішніх потреб, які становили минулого року понад 6 мільйонів тонн, у першій половині маркетингового року, за даними «Союзроссахару», російські виробники мають намір частину цієї продукції експортувати і

завдяки різниці між внутрішньою та експортною цінами одержати прибуток до 300 мільйонів доларів.

У свою чергу асоціація виробників цукру Митного союзу звернулася до Євразійської економічної комісії (СЕК) з проханням запобігти поставкам цукру з України за демпінговими цінами. На їхню думку, це може статися через те, що Білорусь і Казахстан мають відмінні від Росії режими доступу цукру на свої ринки і не можуть виконувати зобов'язання щодо його оподаткування митом у розмірі \$340 за тону. Такий забороджувальний бар'єр використовує лише Росія. Оскільки ж існує єдиний митний простір, то, на думку ініціаторів цієї заборони, дешевий український цукор може надходити через Казахстан, куди він йде в першу чергу. Окрім того, російських цукровиробників лякає конкурентоздатність українського солодкого продукту, оскільки імпортер мито на ввезення цукру-сирцю в Україну, яка є членом СОТ, становить всього 2%.

Варто нагадати, що вітчизняне агропромислове відомство останнім часом намагалося домовитися про безмитне ввезення цукру на територію Росії хоча б у межах 100–300 тис. тонн. Проте переговори були безрезультатними. Однак заборона його імпорту, на думку операторів цього ринку, не є трагедією для українських виробників. Оскільки поставки цукру в Росію дуже незначні й обчис-

люються кількома тисячами тонн, більшість із яких — контрабанда.

Мова ультиматумів сусідам не личить

Але якщо у випадку з цукром, на відміну від заборони імпорту українських сирів, проглядаються виключно економічні інтереси російських конкурентів, то заборона на ввезення в Україну білоруських м'ясо-молочних продуктів трактується не так однозначно. Обидві сторони цього конфлікту відстоюють свою правоту, а білоруська навіть вдається чи то до погроз, чи то до шантажу.

Як повідомлялося, Держветфітослужба України з 1 березня 2012 року тимчасово зупинила ввезення на територію України молока і молочних продуктів із Білорусі, а також тварин, зокрема сприйнятливих до африканської чуми свиней. Коли врахувати, що останніх півтора року діяла спрощена система ввезення білоруської молочної продукції на територію України, то такий крок став для сусідів відчутним ударом по експорту. А вже протягом цього часу білоруська сторона наростила експорт своєї м'ясо-молочної продукції до України в кілька разів.

Однак, як зазначив минулого тижня спершу перший заступник голови Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України Володимир Горжеев, а потім і сам керівник цього відомства Іван Бісюк, українські ветеринарні

служби попереджали білоруських колег про можливе введення заборони ще восени минулого року. Після того як перевірка продукції, що надійшла з Білорусі, виявила в ній значну кількість антибіотиків. Ще п'ять місяців тому ветеринарні інспектори почали реєструвати перебільшення кількості антибіотиків у готовій молочної продукції з Білорусі, що не допустимо згідно з вимогами українського законодавства. Стосовно ж заборони на ввезення м'ясної продукції, то це пояснюється тим, що Білорусь входить до Митного союзу з Росією. В останній випадки захворювання свиней на африканську чуму далеко не рідкість. Оскільки ж нині кордонів між цими країнами немає і заражена продукція може легко потрапити в Білорусь, а потім звідти «мігрувати» до України, такі заходи вимушені. І судячи з усього, мають реальні підстави.

Приміром, минулого місяця в селі Незнаново Гродненської області Білорусі вилучили і знищили все поголів'я свиней з приватних господарств громадян. І хоча, за заявами Міністерства сільськогосподарства Білорусі, такі дії були вчинені в рамках навчання з боротьби з африканською чумою свиней, існує ймовірність того, що цей випадок обумовлений занесенням збудника африканської чуми свиней. Такої думки дотримуються українські фахівці Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України. І зазначають, що у випадку занесення цьо-

го збудника на нашу територію може бути заборонено експорт українського зерна, знищено значне поголів'я свиней, доведеться вжити інших заходів, які матимуть негативні економічні наслідки.

Однак білоруська сторона під час офіційної зустрічі з керівником Держветфітослужби України замість запропонованих спільних дій щодо виходу із ситуації висунула ультиматум. Суть його — якщо українська сторона не відмінить в односторонньому порядку обмеження, то Білорусь введе заборону на імпорту української олії, солі, кукурудзи, кондитерських виробів та шроту. Окрім того, вона, як член Митного союзу, проситиме підтримки союзників щодо заборони імпорту української продукції до країн Митного союзу.

І попри запевнення, що тут існує лише економіка без домашньої політики, вірити в це важко. Хоча б тому, що й представники російської сторони у випадку з твердими сирами, і української стверджують, що порушення стандартів виготовлення продукції, які можуть зашкодити здоров'ю людей, зафіксовані не сьогодні і не вчора. В такому випадку чому вони не вживали відповідних заходів відразу? Що вичікували — коли почнуться масові отруєння споживачів? Чи, можливо, турбота про здоров'я людей є тим фіговим листком, яким прикривають справжні політичні наміри? В будь-якому випадку у програвші залишаються пересічні громадяни.